

Upoznajte pisca Andrewa Seana Greera, neponovljivog dobitnika nagrade Pulitzer

Zbog humorističnog romana „Less“, koji je 2018. osvojio Pulitzerovu nagradu, propustit ćete tramvajske stanice, umirati od smijeha i iskusiti sve čitateljske užitke. Između korica ove knjige kriju se rečenice koje zavode, metafore koje sjaje poput krijesnica, a radnju i likove pamtit ćete cijeloga života.

Razgovarali smo s Andrewom Seanom Greerom, dobitnikom prestižne Pulitzerove nagrade i jednim od najpopularnijih pisaca današnjice. Andrew je, za one koji to možda još ne znaju, američki romanopisac i pisac kratkih priča. U mladosti je radio kao vozač, kazališni tehničar, statist i neuspješni pisac. Sve se to promijenilo nakon što je diplomirao, preselio u Seattle pa u San Francisco, gdje je počeo objavljivati kratke priče. Autor je bestselera „The Story of a Marriage“ i „The Confessions of Max Tivoli“, a najveću je slavu diljem svijeta doživio tek nakon objavljivanja romana „Less“ kojim je pomeo konkurenciju, osvojio sve prestižne nagrade i držao broj jedan na svim popisima najprodavanijih knjiga. Upustite se na grozničav put oko svijeta koji će nahraniti dušu, jer svi smo mi Arthur Less... nažalost.

Možete li nam ukratko reći o čemu se radi u romanu *Less* i što vas je inspiriralo da napišete ovu priču?

- Dok smo pili pivo, jedan student i ja okladili smo se da ne mogu napisati roman o radosti. „To ne može biti zanimljivo!“ rekao je. A ja sam rekao da ću ga razuvjeriti. I rezultat je ova knjiga!

Glavni je lik Arthur Less, ne pretjerano uspješan romanopisac, koji se približava svojem pedesetom rođendanu. Što vas je navelo da napišete priču o liku koji se suočava s takvom prekretnicom?

- Je li suviše očito reći da sam i sâm imao 45 godina i gledao prekretnici u oči? Shvatio sam da, kao gej muškarac, ne poznajem nijednog gej muškarca starijeg od 50 godina. Generacija prije mene većinom je umrla. Dakle, nije bilo nikoga tko bi mi pokazao kako ostarjeti.

***Less* je opisan kao humoristični roman s duboko emocionalnom jezgrom. Kako pomirujete humor s ozbiljnijim temama u svojem pisanju?**

- Nisam prvi koji to kaže, ali da bi nešto zaista bilo smiješno, mora proizaći iz nečega vrlo zastrašujućeg ili tužnog. Mora doprijeti do nečeg stvarnog. Također, nisam želio da humor bude iole okrutan. Pisao sam o radosti, zar ne? Dakle, nije mogao biti zao, a zapravo je to težak dio. Mislim da sam morao ostarjeti kako bih naučio biti i smiješan i ljubazan.

Less je opisan i kao humoristično remek-djelo. Sviđa li vam se takav opis? Jesu li postojali određeni komični utjecaji koji su nadahnuli vaše pisanje?

- Ushićen sam, oduševljen i zabavljen. Nadahnuće sam najviše crpio iz Vladimira Nabokova, Johna Updikea i Philipa Rotha, čije se komedije s budalastim protagonistima (Pnin, Bech, Rabbit) iz sredine 20. stoljeća sada smatraju malo zastarjelima, što ih čini izuzetno svježim utjecajima.

Roman vodi Arthura Lessa na putovanje diljem svijeta. Kako ste pristupili istraživanju i prikazivanju različitih mjesta koje posjećuje?

- Pa, bio sam bez novca. I imao sam manju karijeru kao putopisac, pa sam radio sljedeće: kontaktirao bih aviokompaniju -- recimo United Airlines – i ponudio bih im pisanje za njihove brošure. Predložio bih sljedeće mjesto koje mi je bilo potrebno za moj roman! Recimo, Indiju i Japan, za koje si nisam mogao priuštiti let. To objašnjava zašto je Japan vrlo kratak – bio sam tamo svega pet dana!

Arthur Less je složen lik s manama i ranjivostima. Koje aspekte njegove osobnosti smatrate najizazovnijima za prikaz?

- Znao sam da mora biti voljen – da je to svrha knjige --- ali kako to učiniti? Učiniti to na način koji nije lažan. I na kraju sam odlučio: samo ga moram pustiti da bude takav kakav jest. Da bude tašt i anksiozan i neugodan. Morao sam vjerovati da vrijedi napisati roman o njemu i da je stoga dostojan ljubavi. Puno je to povjerenja!

Roman istražuje teme starenja, ljubavi i samootkrivanja. Što mislite, što će čitatelji zapravo izvući iz Arthurova putovanja?

- Osjećaj nade i života. Ključ knjige je u tome da su svaki opis, rečenica i riječ ispunjeni osjećajem života i radosti. Stoga bi i priča i sam jezik pisanja trebali potaknuti čitatelja da putuje, nazove voljenu osobu ili čak samo izađe van i promatra ljepotu svijeta.

Less je odlično prihvaćen među kritičarima i osvojio je Pulitzerovu nagradu za književno djelo. Kakav je osjećaj kad se vaš rad prepozna na takav značajan način?

- To je nešto što je bilo nemoguće predvidjeti. Stvarno nikad nisam mislio da će takva prestižna nagrada pripasti meni!

Gdje ste bili kad ste saznali da ste osvojili Pulitzeru? Kako je to utjecalo na vas?

- Radio sam u spisateljskoj komuni u Italiji. Bio sam jako šokiran – to mi je zauvijek promijenilo život. Iz pisca koji je sumnjao u to hoće li itko pročitati njegovu knjigu pretvorio sam se u nekoga koga čitaju milijuni čitatelja. Istinska je to promjena. Prestao sam sumnjati u sebe. Siguran sam da sam bio arogantan pola godine ili tako nešto, ali onda sam ponovno stekao poniznost. Bilo je divno i ne bih to propustio ni za što na svijetu.

Less je prvi humoristični roman koji je osvojio Pulitzeru nakon dosta godina. Jesu li humoristični romani izašli iz mode?

- Mislim da ih jednostavno nema puno! Sigurno ih je bilo lakše pronaći u šezdesetima i sedamdesetima, s Updikeom, Rothom i Amisom koji su svake godine objavljivali novi humoristični roman. Ali onda smo dopustili da ti romani postanu jednostavni, lagani i pametni. Sada želimo da „književnost“ bude „teška“ i „važna“, nešto što bi ti pisci smatrali apsurdnim. Kako možete biti važni i smiješni? Biste li radije bili s važnom osobom ili smiješnom osobom? Toplo preporučujem sa smiješnom...

U knjizi se pojavljuju različite skupine likova. Možete li prokomentirati važnost njihovog prikaza u književnosti, posebno unutar LGBTQ+ zajednice?

- Namjerno sam izvukao svoj lik iz velikog grada i poslao ga diljem svijeta kako bi mogao doživjeti svu raznolikost čovječanstva. To uključuje LGBTQ+ osobe različitih dobnih skupina i rasa, koje govore različite jezike i imaju različita iskustva. Kao i povezivanje s heteroseksualnim osobama i njihovim pričama! Povezivanje preko bilo koje granice, doslovne i figurativne – to sam želio za svog lika. Da ga to ponizi. I ispuni.

Vaš protagonist Arthur Less je gej, ali u romanu ga se optužuje da je „loš gej“ jer njegovi likove pate ni za što. Jesu li gej pisci pod pritiskom prikazati gej likove u pozitivnom i ohrabrujućem svijetlu?

- Mislim da je veći pritisak predstaviti politički savršene likove! A ono što pisci žele jest prikazati ljude s manama i voljeti ih unatoč njihovim manama. Zapravo, tako se osjećam i u vezi sa stvarnim ljudima. Nisam tako strog prema manama – ustvari, draže su mi nego savršenstvo bilo koje vrste.

Humor igra važnu ulogu u Lessu. Kako pristupate oblikovanju komičnih trenutaka u svojem pisanju?

- Obično pomislim sljedeće: „Što je najgore što bi lik sada mogao učiniti?“ I onda, nakon što malo razmislim, jednostavno to ostvarim.

Roman ima nevjerojatno romantičan, sretan svršetak, što često nije slučaj s književnom fikcijom. Jeste li oduvijek to namjeravali?

- Oduvijek. Oduvijek sam znao svršetak. Želio sam imati odraslu gej ljubavnu priču sretnog svršetka. Smatrao sam da moja zajednica to zaslužuje.

Kao pisca, što vas najviše ispunjava u procesu stvaranja romana poput Lessa ?

- Pa, toliko sam se zabavljao da sam napisao nastavak!

Koje žanrove posebno volite čitati? Koje izbjegavate?

- Volim krimiće i znanstvenu fantastiku! Mislim da izbjegavam romane za mlade, iako kada budu ekranizirani, često uživam u njima!

Mnogi mogu zamisliti Lessa na velikim ekranima. Po vašem mišljenju, tko bi mogao utjeloviti našega omiljenog glavnog lika Arthura Lessa?

- Uvijek imam isti polušaljivi odgovor: Daniel Craig. Mislim da bi bio urnebesno.

Živite na dvjema lokacijama - u San Franciscu i Milanu. U kojem je gradu bolje živjeti i zašto baš ta dva grada? Što biste izdvojili kao najljepše stvari života u SAD-u i Italiji?

- San Francisco je ležeran, ali Milano je cool! Najveća prednost života u dvjema zemljama jest to da vas sprječava da previše ozbiljno shvatite politiku bilo koje zemlje. A u SAD-u mi nedostaje talijanska hrana, tako da sam oduševljen svaki put kad se vratim u Italiju.

Na čemu sada radite?

- Na humorističnom romanu o Italiji!

Pogledajte - [detalje o knjizi i naručite!](#)